

Overstromingen in het Zennebekken November 2010

Coördinatie Zenne - Coördination Senne

Wat waren de oorzaken van de overstromingen?

- langdurige neerslag die de bodem reeds volledig had verzadigd
- dichtslibben van de bovenlaag van naakte landbouwgronden (er werd recent geoogst) door neerslag, met sterke afstroming als gevolg
- regengevoeligheid van het Zennebekken (sterk reliëf in de bovenloop)

Opmerkelijk is dat niet enkel de Zenne en haar zijrivieren, maar ook het kanaal overstroomde!

Er kunnen veel vragen gesteld worden:

- Volstaat het huidige waterafvoersysteem (Zenne, zijrivieren, Zennekanaal met kunstwerken)?
- Hoe is de staat en het functioneren van de kunstwerken?
- Volstaat de manier van bediening van de stuwen?
- Hoe is de beschikbaarheid van juiste meetgegevens?
- Hoe is de interregionale communicatie en samenwerking?
- Hoe was de coaching tijdens de alarmfase en tijdens de crisismomenten?
- Hoe verloopt de opvolging (het effectief doorvoeren van maatregelen) één jaar na de feiten?

Voorstel van oplossingen:

1. Het gehele Zennebekken als één systeem en op een geïntegreerde wijze benaderen en beheren:

Het Zennebekken is uniek door de combinatie van volgende kenmerken:

- snelle afstroming en zeer schommelend debiet
- de Zenne stroomt in een koker door/onder Brussel, de grootste en meest verstedelijkte agglomeratie van België (hoge bebouwings- en verhardingsgraad en weinig ruimte voor natuurlijke buffering)
- de Zenne is onderhevig aan het getij van Schelde en Rupel
- de Zenne stroomt door de drie Belgische gewesten
- er bestaat een nauwe link tussen de Zenne en het Zennekanaal voor de waterhuishouding

Principes van integraal waterbeheer worden momenteel maar beperkt toegepast:

- traditionele planning kanaalbeheerders
- weinig aandacht voor waterbeheersing in toekomstplanning

2. Water maximaal vasthouden en bergen en daarna pas afvoeren volgens een systeem met grote regelbaarheid van het debiet:

- Bergen (waterbuffering en overstromingsgebieden)
- Vasthouden (meer afdammingen en regelbare stuwen in bekenstelsel)

3. Waterafvoercapaciteit van de kunstwerken op het Zennekanaal en op de Zenne verhogen:

Dit is ook wenselijk in het kader van de huidige klimaatsverandering: weersomstandigheden worden langzaam extremer en in de winter zal het debiet van waterlopen in België toenemen.

- uitbreiding, herinrichting en capaciteitsverhoging van de stuwen/verlaten die zich bevinden aan de sluisen van het kanaal in de zone tussen Lembeek en Molenbeek.
- grote bijkomende waterafvoercapaciteit tussen de bovenzijde en de benedenzijde van de sluis van Zemst
- bijkomende waterafvoercapaciteit vanuit het kanaalpand Zemst-Wintam naar de Rupel
- onderhoud en slibruiming in de Zennekokers onder Brussel

4. Speciale aandacht voor baggerproblematiek:

Door strenge reglementering van baggeren en van vervoer, opslag en verwerking van slib gebeurt dit onvoldoende. Hierrond is een coherenter regelgeving nodig.

5. Onderlinge afstelling van meetinstrumenten, gegevens en communicatie inzake waterbeheer verbeteren:

Gegevens over waterontwikkelingen en weersvoorspellingen zijn steeds accurater en beter beschikbaar. Maar gebrekkige afstemming van deze gegevens tussen de verschillende Gewesten en tussen de verschillende waterwegbeheerders (bevaarbare waterlopen, niet-bevaarbare waterlopen, waterlopen van 1ste, 2de en 3de categorie) veroorzaakt soms problemen.

6. Verbeteren van de anticiperende maatregelen tijdens alarmfase en crisisbeheer:

Door de verbeterde beschikbaarheid van gegevens konden de overstromingen reeds op voorhand voorspeld worden. Een snellere reactie had veel ellende kunnen voorkomen:

- scheepvaart tijdig stil leggen
- waterstand in kanaal tijdig verlagen door verhoogde afvoer (buffercapaciteit vergroten)
- noodscenario's vastleggen

Een aantal onbeantwoorde vragen:

- Vragen bij de stuw op de Zenne in Lembeek?
- Vragen bij het incident aan de sluis van Molenbeek?

